

20 anys sense El Último de la Fila

El 13 de gener de 1998 el duet va anunciar la seva dissolució

El Último de la Fila en la primera actuació a Barcelona, a la sala Studio 54 l'any 1985 | Xavier Mercadé

"Després de dos anys d'inactivitat, arriba la dissolució del grup que va encarnar millor la fusió entre el rock anglosaxó i la cançó d'arrel hispana amb un toc de surrealisme. No és un final, és només un punt d'inflexió en les seves carreres artístiques", anunciava Perro Records el 13 de gener de 1998. Amb aquest comunicat, **El Último de la Fila** ingressava just ara fa vint anys als llibres d'història de la música popular, i al mateix temps es propulsaven de manera definitiva les carreres en solitari de **Quimi Portet** i **Manolo García**.

Van ser tretze anys d'emocions, d'una carrera sòlida amb xifres de vendes que van arribar als dos milions i mig de còpies dels nou discos oficials, i una darrera etapa en què a tots els recintes on actuaven penjaven el cartell de *sold out*. Va ser la conjunció de dos elements diferenciats però complementaris, amb un sentit de l'humor particular i unes influències que podien semblar contràries: **Quimi Portet** actualitzava el llegat de **Pau Riba**, **Sisa** i els altres galàctics, mentre que a **Manolo García** li agradava emmirallar-se en **Triana**, **Smash**, les còpies d'**Antonio Molina** i altres sons procedents del sud de l'Estat.

Molt abans que l'amor entrés per la finestra, la pobresa havia sortit per la porta amb projectes que malauradament no es van acabar de consolidar com calia: **Kul de Mandril**, **Los Rápidos** o **Los Burros**. Va ser una primera etapa de picar pedra, de llogar sales per omplir-les només amb els amics a canvi oferir una experiència tan absoluta que el boca-orella funcionava a la perfecció amb un entusiasme encomanadís. "Fins que vaig conèixer **Manolo García** no sabia que existien altres conjunts. L'únic grup que coneixia era el meu i els **Beatles**", deia **Quimi Portet** l'any 1985 en al fanzine barceloní Voll-Ker.

Video: <https://www.youtube.com/watch?v=uvJsik96c6Q>

El llegat els homes granota

"No farem mai una versió, però sí que ens agradaria que d'aquí a vint anys algú toqués alguna versió nostra", declarava **Manolo García** a la mateixa publicació. I ja deuen haver quedat astorats, quan actualment hi ha bandes com **El Último Tributo**, **Son Cuatro Días**, **Los Hombres Rana**, **Manolo el Burro y Cía.**, **Ídem**, **Aviones Plateados**, **Insurrección**, **Querencia Animal**, **Alejados**, **Burro el Último** o **Lo Mejor del Último** (amb excomponents del grup com Juan Carlos García i **Antonio Fidel**) que es dediquen a revisar el llegat musical que va deixar aquella parella.

"Els grups han de tenir una data de caducitat, però les cançons no, perquè són per sempre", confessava **García** al diari *El Mundo* el gener de 1998, just després d'anunciar el final del grup. Vint anys després de la seva dissolució, el llegat d'**El Último de la Fila** ha quedat ancorat a la memòria popular amb un grapat de cançons que mai no moriran.